

K R E S Ť A N

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok — — — — 2 zl. — kr.
Na pol roka — — — — 1 „ — „
Na štvrt roka — — — — „ 60 „
Jednotlivé číslo 4 kr.

Zodpovedný redaktor :

Dr. JOZEF JANDA.

Redakcia a vydavateľstvo : Budapešť,
VIII. ker., Józsefkörút 35.

sem sa majú posielat predplatky, jako i do-
pisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je
10 kr. Rukopisy sa naspák nedávajú.

M. N. MUZEUM KÖNYVTÁRA
Hírlap-Könyvtár
Névedékszám
1899. 3/4

Assiský sv. Fraňo.

S úprimnou dôverou prosíme priateľov našich zásad, aby naše noviny s apoštolskou horlivosťou rozširovali, pretože semeno našich vznešených úmyslov len tak budeme môcť rozsiať široko a sebe budúcnosť zabezpečiť.

My ľudáci chodíme po dobrej ceste.

Kritike a posudzovaniu vystaveným je každý, kto na poli verejného života účinkuje. Lenže Uhorsko nestone preto pod jarmom zednárskeho liberálov, aby sa v ňom spravodlivo kritizovalo. Ku príkladu nech nám volakto len ukiaže lepšiu cestu, jako je tá, po ktorej my kráčame. Naša cesta je tá, ktorú Kristus Pán vyznačil a ukiažal, a po ktorej kráčajúc jedine môže byť človek už tu na zemi tak blaženým, aby o večnú slávu neprišiel.

A predsa až veľmi oči kole liberálom tá cesta, na ktorej sa nachádzame.

Hovoria, že sme my ultramontáni, fanatiční a prepriati obušenci, hovoria že my nemilujeme vlasť, že my len tmu obľubujeme.

Lahko je pomluvať a hanu kydať na druhého tomu, kto nemá svedomia a náboženskej presvedčenosti. Však to najspásonosnejšie jednanie obetivavé Ježiša Krista jako podle osočovali a potupovali farizeovia a zákoníci?! Kristus Pán predpovedal, že ani s tymito to nebude ináč vyzeraf, ktorí ho nasledujú, lebo však učen nemôže byť nad majstra. Aj to povedal Kristus Pán, že potrebné je, aby pohoršenie bolo.

Či ale liberáli nepohoršujú ľud nevinný a kresťansky smýšľajúci, keď všelijakými vymysleninami neráz to napádajú a do oškľivosti uvrhujú, čo je nábožným dušiam sväté, drahé a vzácne!??

Že ale nenie to tak, ako liberáli tvrdia, že my nechodíme po zlej ceste, keď verne sa držíme učenia Kristovho a zaň aj trpeť ochotní sme, to i z toho vidno, že aj oni aspoň na oko chcú nám podobní byť; bárs ich život je odporný a nepriateľský skresťanstvu, oni predsa tvrdia, že sú dobrí katolíci. A čo-že chce iné ľudová strana, ako rozmnožiť počet dobrých katolíkov? Čo-že chce ona iné, jako to, aby všetci katolíci boli dobrí, ale nielen ústami, lež i životom a skutkami?

Pomluvajú nás a osočujú celkom nesve-

domite páni liberáli, že sme mi neni dobrí vlastenci. Pravda že dľa ich pochopu len ten môže byť dobrým vlastencom, kto im zabezpečuje tie masné hrnce, ktoré už od toľkých rokov tak chutno vylizujú, že i na veky by radi pri nich zostali. Vidzmeže, kto je lepší hazafik, či liberál, alebo ľudák. Vezmime-že vec tak, ako je to v živote. Liberál si sedí pri masnom hrnci, volebné právo užíva bez prekažíek a hatenia, cesta dobrej budúcnosti je otvorená; taký dôchodok fahá pri bankoch atď., že sluhov ku tomu nepotrebuje a daň dosť malú platí. A on kričí: Én hazafi vagyok! No veru je to veľká vec!

Ľudák ďaleko od masných hrncov a sladkých motúzkov krvopotne zarába každodenný chlieb, vojenčí tak sa patrí, daň platí, na koľko mu je len to možné, volebného práva zbavia ho už pri popise, alebo ho nepripustia k urne, a keď ho aj pripustia, pod rozličnými zádrapkami neprijmu jeho hlas. A tento chudák je ticho. Práva nemá, farchy znáša. Či to nenie lepší hazafišág, ako vlastenectvo liberálov? Ja myslím, že hazafišág nezáleží v škreku a vo vypínaní hrdla, ale v plnení vlasteneckých povinností, čo je najlepším dôkazom toho, či kto miluje svoju vlasť? Vlasti nepriateľskí socialisti a anarchisti pri volbách vždy radšej hlasujú na liberála a na zednára; a veď títo fiktusi nemajú vlasti, nemajú Boh!

Lenže dobre je už; oči ľudu sa už otvorily. Nepriateľ sám vidí, že s nami si ináč nevie dať rady, jako keď vymysleninami kydá na nás hanu. Dobrá vec vždy mala nepriateľov nesvedomitých. A tak je to aj s ľudovou stranou.

Lenže jako zlato v ohni sa len čistí, z ceny ale nič neztratí; tak je to aj s bojovníkmi Ježiša Krista, ktorí v ohni prenasledovania neklesajú, lež sa len čistia v smýšľaní a činení, aby ich život tým viac stál pred Bohom.

My ľudáci veru po dobrej ceste kráčame.

Ján Skálev,
učiteľ na pokoji.

POLITICKÉ CHÝRY.

Sústredná pisáreň ľudovej strany nenachádza sa už od 3. mája tam, kde predtým bola; kto by jej chcel písať, pod týmto nápisom to musí činiť: *A néppárt országos központi irodája Bpest, VIII. Józsefkörút 35. (I. em. 2. ajtó).*

Zníženie pozemkovej dane. Nasledovné obce zadaly písebnú prosbu snemovni vyslancov, aby pozemková daň znížená, bursová ale uvedená bola: Nové Zámky, Egyházfalu, Gogánfalva, Dasztfalva, Beregszász, Felső-Szopor, Keresztény, Csepreg, Ozmán dlak, Söjtör, Csehi, Alsó-Ságh, Felső-Tur Szöllös-Györök, Pacsa, Pacsalükös, Porrog-Szent-Mihály, Rákos-Mulyad, Sosova-Vukfalva. Atď. Horniaky sa ešte vždy nehýbu; tým je terajšia pozemková daň celkom ľavná, ony si nežiadajú, aby snem krajinský znížil pozemkovú daň.

V Číne čudná vec sa stala. Cisára zbavili trónu. Tento mladý cisár totižto isté reformy chcel previesť v krajine, ktoré prajnejšie by boly bývaly Anglicku, nežli Rusku, a ktoré koniec by boly spravily mnohým pokroku nezodpovedajúcim veciam. Lenže dvoru sa to nepáčilo. Napadli cisára v neočakávanej chvíli a prinútili ho, aby vzdal sa cisárstva. Panovanie prevzala jeho tetka vdova cisárovná. V Číne úradníctvo teší sa tejto zmene, pretože vraj cisárovná tajomnú smluvu má s Ruskom, že mu ľahodí bude. Zpočiatka došlé zprávy tvrdily, že cisára zadržli. Teraz ale tá povest nesie sa po svete, že cisár, ktorý zaľakoval, veľmi ťažko ochorel, a nenie úfnosti k vyzdraveniu jeho. Istého nič nevieme, lebo v Číne do kráľovského dvoru prístupu nikto nemá, len ten kto je s panovníckym domom v tej najužšej spojenosti. Cudzích (kresťanov) vôbec nepripúšťajú ta.

Vyrovnanie v rakúskom sneme. V snemovni rakúskych vyslancov pojednáva sa vyrovnanie Rakúska s Uhorskom. Spomenúť musíme výbornú reč ministra financií dra Kaicla. Tento pán pripomenul rakúskym otcom vlasti, že Uhorsko nenie provinciou Rakúska, ale je ústavnou krajinou. Uhorsko vraj má právo aj nevyrovnať sa s Rakúskom a samostatné colné územie uviesť. Spolu ale i to povedal, že Rakúsko len tak sa môže vyrovnať s Uhorskom, jestli uhorská kvóta zvýši sa. Lebo čo Rakúsko popustí v iných veciach, to musí mať vynahradené vo zvýšení kvóty. L'avičiacki vyslanci rakúski (Nemci) v prvom čítaní prijmu zákonný návrh o vyrovnaní, druhom a tretiom ale nie. Položenie rakúskej vlády veľmi je ťažké; Lueger tiež ostro rečnil proti vláde. Minister železníc Baernreither už čaľakoval, ako hovoria, do ministerstva odhodlal sa vstúpiť vodca nemeckých židákov barón di Pauli. Vláda len na pravú stranu mieni opierať sa. Bárš ako napádajú Nemci ministerpredsedu grófa Thuna, on si silno stojí, lebo veličenstvo povedal, že o tom ani reč nemôže byť, že by on zaľakovať mohol. Do rakúskeho kvótového výboru zvolení sú: Di Pauli, Javorski, Poesche, Schwegel, Steiwender, Porscht, Janda, Menger, Setwity a Abrahamovitz.

Revisia volebného zákona. Ľudová strana od počiatku hlásala a žiadala, že zákon volebný treba revidovať, lebo on nezodpovedá terajším pomerom, on nenie taký, jaký by mal byť. V čanádskej stolici sa to stalo, že tamajší hlavný notár stoličný L'udevít Návay navrhol, aby stolica žiadala, že by volebný census znížený a tajenné hlasovanie zavedené bolo. Výborové zasadnutie nepojednávalo ten návrh, prijalo ale ten návrh, že pošle vláde pripis, aby sa revidoval volebný zákon. My sa veľmi tešíme, že tento bod, ktorý je jedným zo základných bodov ľudového programu, s dňa na deň viac a viac privržencov a podporovateľov má. Dobre by bolo, keby aj ostatné stolice to žiadaly, čo čanádska podotkla, vtedy by sa liberáli nemohli dlho tak neprajne chovať k ľudu, jako doposiaľ tak, že je málo voličov, a ešte ani tých všetkých nepripustia k urne k hlasovaniu. Nech žije čanádska stolica, nech žijú tie stolice, ktoré jej príklad nasledovať budú.

S ostrovom Kretou ešte vždy nenie poriadok spravený. Veľmoce poslaly tureckému cisárovi pripis, aby vytiahol ztadiaľ svoje vojsko, čo jestli urobí, uzná sa jeho suverenita nad ostrovom Kretou. Jestli ale nemal by vôľu vyhovieť žiadosti veľmocí, v tomto páde vraj násilne vyťahnu ony ztadiaľ turecké vojsko, a sultán nič nebude mať viac do Krety. Lenže tento pripis nebol úprimne prísny, lebo ruský cár, ktorý bojí sa, že z násilného zamiešania sa do tej veci oájiac chosňa by mal ostrov Kreta, povedal, že on nenie priateľ násilnosti, ale vraj keby nechcel sultán žiadosti veľmocí vyhovieť, nový a to posledný pripis treba mu poslať. Veru je to galiba, že veľmoce nevedia už raz celkom prísne a dôrazne v tejto vážnej veci pokročiť; poriadok treba spraviť už raz, aby na vždy sa zamedzila cesta prelievaniu krve. — Hovoria, že keď nemecký cisár z Palestíny domov pojde, stavi sa v Carihrade, kde so sultánom do poriadku donesie vec. Bojíme sa ale, že to i ďalej tak zostane, jako to doposiaľ bolo, pretože nemecký cisár priprateľsky sa chová k Turecku, jako to aj pri grécko-tureckej vojne dokázal.

Nový hlavný župan. Jeho veličenstvo za hl. župana krassószörényskej stolice vymenoval vládneho vyslanca, liberála Karola Pogány. Pogány je ešte len 50 rokov starý. Vo Veľkom Enyede sa narodil roku 1848. Keď skončil školy, stal sa štátnym úradníkom, konečne r. 1875. zvolený bol za vyslanca s vládnym programom vo vajdahunyadskom okrese, ktorý od tej doby neprestajne zastupoval behom tých 23 rokov, čo vyslancom bol, ústa len jeden dva krát otvoril. No keby len čím skorej dostaly nového hlavného župana aj prešporská a trenčianska stolica!! No čo sa vlečie, neutečie, čakajme len, príde aj na pána Szalavszkého rad. Snáď on sám by už neľbal, keby jeho verejný zástoj čím skorej koniec vzal, snáď i tá guľka v tej nohe ho omýna zvlášte v dobe zamračeného počasia.

Sústredný výbor congrue cestu pripravujúci 10. okt. o 4 hodinách, bude mať v Budapešti zasadnutie. Keď len aj v tomto ohľade pomaly to ide. O kongruie, čili o regulovaní a popravení platu duchovných je už od mnohých rokov reč, a doposiaľ ešte vždy sme tam, kde sme boli pred rokmi. A veď autonómia a kongrua sú nám už také potrebné, jako kus chleba hladnému. Keď do života vstúpi autonómia a kongrua nielen veriaci ale aj duchovní budú neodvislejšie a seba povedome smýšľať.

Krajinský snem.

Snemovňa vyslancov.

Zasadnutie 29. septembra.

Pod predsedom Szilágyim o desiatej hodine bolo zahájené zasadnutie snemovne vyslancov. Imrich Szivák predstavil snemovni krajinských vyslancov jej nebohé veličenstvo tak, ako vzdor ženských čností, pripomenul vyslancom, že túto vzdelanú, vysoko učenú a anjelsky smýšľajúcu dušu oplakal celý svet. Oplakal, a oplakáva ju i náš národ, ňou tak zvlášte a vrele milovaný. To zlostne prebodnuté srdco veľmi nás milovalo. Jej pamiatka zväčniť sa musí. Z neba božské požehnanie treba svolaf na pomazanú hlavu jeho veličenstva a znovu mu vyslovujeme sústraf hlbokú a úprimnú. Tento zákonný návrh, ktorý jeden jediný cieľ má, do zákona vpísať a zvečniť jej pamiatku, zákonom sa musí stať aby i naši potomkovia vedeli, jakú utešenú matku mal jednič náš povdačný národ. Szivákom odporúčaný zákonný návrh jednohlasne bol prijatý, nikto k nemu neprehovoril. Keď Szilágyi vypovedal, že zákonný návrh jednohlasne je prijatý, všeobecné schvaľovanie nasledovalo.

Zasadnutie 30. sept.

Viac zákonných návrhov zadal minister obchodu a železníc *Daniel* a minister obrany barón *Fejérváry*. Potom v treťom čítaní prijatý bol zákonný návrh vzťahujúci sa na zvečnenie pamiatky kráľovnej Alžbety. Szilágyi navrhoval, aby v sobotu pred poľudním o desiatej hodine sa mohlo zahájiť zasadnutie, na ktorom má sa voliť podpredseda snemovne krajinských vyslancov, ponač dr. Albert Berzeviczy už pred týždňami bol zaľakoval. Géza Polónyi prijal síce predsedom navrhnutý denný poriadok, preto ale ostro česal Bánffyho, že nedá robotu snemu, ktorý už vyše mesiaca nekonal žiadnu prácu. Fraňo *Kossuth* tiež prijal denný poriadok, vyslovil ale svoje pohoršenie nad tým, že krajinský snem tak márne ten drahý čas. — Gr. A. *Apponyi* tiež prijal, čo predseda navrhoval, napadol ale vládu, že ešte nepredostrela snemovni vyslancov vysvetlenie návrhov vyrovnanie pojednávajúcich. Žiada, aby ministerpredseda sdellil, čo vykonal v auguste, v ktorom čase tak husto mal prácu s rakúskou vládou. Hlavný mameluk *Bánffy* povedal, že obe vlády rovnaké návrhy na vyrovnanie sa vzťahujúce predostrú. Čo sa kvóty týče, tie dve vlády ešte sa neusniesly. V tejto veci kvótový výbor je povolaný rozhodnúť. Ferdinand *Horánszky* uzavrel zo slov Bánffyho, že naozaj medzi tými dvoma vládami nevie usrozuomenia. Konečne snemoveň prijala denný poriadok Szilágyim navrhnutý.

Zasadnutie 1. oktobra.

Dľa denného poriadku, previesť sa mala volba podpredsedu. Len liberáli hlasovali. Lavičiaci nechceli byť volby účastní, a preto vyšli so siene snemovne vyslancov na chodbu. Vyjmuc dva hlasy, všetk padly na Alberta Berzeviczyho. A tak tedy za podpredsedu snemovne vyslancov znovu Berzeviczy bol zvolený. Potom zaplnily sa miestne prázdne v snemových odboch. Barón Bánffy navrhoval, aby do štvrtku nebolo zasadnutia, ponač v útorok (4. oktobra) je deň menín jeho veličenstva, vo stredu ale snemoveň

veľmožov má pojednávať zákonný návrh pamiatku jej veličenstva nebohej kráľovnej Alžbety zvečniť majúci. (Henteller: Vo štvrtok ale je národný smútok!) Polónyi povedal, že terez je to už zrejma vec, že nie lavičiacstvo, lež vládna strana zahála; ešte viac vyslancov zatracovalo zaháľanie snemu krajinského. Konečne vyslovil Szilágyi, že v piatok pojednávať sa budú interpellacie, čili že minister vnútra odpovedať bude na interpelláciu Fraňa Sima a Antona Mócsy. Medzi rozhorčenými výkrikami lavičiacov bolo zasadnutie zavreté.

Dakofko slov o katolíckej tlači.

V Uhorsku na poli sovinkárstva veľmi je na zadku katolíctvo. Bohom diých rokov so-tva za čo stalo, zakaľ liberalne a ani teplé ani chladné časopisy zmohly sa a katolíckú tlač skoro celkom udusily.

Najistejším teplomerom politického života je tlač. Keď v Uhorsku len liberálna a zednárska tlač panovala, politika musela radikálny smer dostať! Tak sa nám ujšľa cirkevná politika, ktorú tak chytró previedli, že my v neočakávanej prekvápenosti neboli sme v stave vo väčšej miere protivit sa. Že ale liberálny radikalismus nebol v stave naše protivenie celkom udusiť, to sa kresťanskej tlači musí pripísať. Od tej doby sme už pokročili na tolko, že stojíme; s všemožnou obetou usilovali sme sa to spraviť, čo sme mohli. Každý pamätá ešte na to, že v dobe neprajnej zastávali sme katolíckú vec.

Dnes predsa už len ináč si stojíme. Potreba nás naučila modlit sa, bojuplné roky nezostaly bez výsledku. Štyri denníky a 16 týždenníkov kresťanských máme v Uhorsku. To je predsa už len pokrok. O mesačnikoch ani spomienka nemusí byť.

Preto ale nemôžeme povedať, že sme už dost učinili. Na žiaden pád nie. Všetky tie časopisy totižto, ktoré tak hersky zastávajú kresťanskú vec, ešte slabo si stoja. Kde kresťanská tlač slabo si stojí, tam ani duchovný život si nemôže dobre stať.

V duševných moderných pomeroch bez dobrej a ku všetkému odhodlanej tlače k ničomu nepríde kresťanstvo.

Vážnosť a moc tlače vysvetľovať dnes je už vecou zbytočnou. Vo všetkých záujmoch našich v tej najväčšej miere cítime vplyv tlače. Keď ale podarí sa riaditeľom tlače pobúriť proti nám všeobecnú mienku, vzbudziť proti nám pomluvačov, či bez kresťanskej tlače môžeme sa dostatočne a prospešne brániť proti tomu? — Proti nesvedomitej tlači treba nám smelú, spravodlivú a v duchu Kri-

stovom účinkujúcu tlač postaví. — Obdivujeme boje víťazstva nemeckých katolíkov, ale nesmieme zabudnúť, že v Nemecku 450 časopisov zastáva dobrú vec.

Jako často nás vzbudzoval pápež k horlivosti, obete, skutkom a čineniu v záujme tlače. On chce proti planej a nesvedomitej tlači silnú v kresťanskom duchu účinkujúcu tlač postaví, lenže čo chosňa, keď kresťanský svet, jeho vlastné stádo nechce ho posluchnúť. Jeho sviatosť vzbudzovať nás môže, lenže skutky od nás závisia. Ukiazať na to veľké nebezpečenstvo, ktoré nám zlá liberálna tlač pripravila. Naša viera, mravy, práva, statočnosť sa nachádza v nebezpečenstve, jestli nie takej kresťanskej tlače, ktorá je v stave nás brániť, proti pomluve pravdu postaví.

Aby ale slová Jeho sviatosti tým väčšou dôraznosťou vládli, 25. jan. r. 1897. v jednom pastierskom liste („Officiorum et numerum“) zatracuje čo zakázané spisy všetky noviny a sošity, ktoré protináboženský smer nasledujú alebo dobré mravy podkopávajú sa usilujú.

Väčších a základnejších ponosov nikde nenie proti tlači, jako u nás v ubohom Uhorsku. 88 perc. novinkárov píše kresťanskému duchu odporne. Ku príkladu z príležitosti smrti ě káľovnej Alžbety jako ohavne písaly daktoré noviny proti Bohu, jakoby nútnejšej povinnosti nemaly, jako čím skorej shodiť Boha s jeho trónu. A hľa zákon netresce také rúhanie. Bezbožnej tlači všetko je dovolené. V celej Europe poznajú budapešťiansku tlač. A veď práve zástupcovia tej bezbožnej tlače domnievajú sa, že oni sú opravdiví spisovatelia, že oni majú povolanie, kdežto kresťanskí novinkári len tak účinkujú, leda bolo.

Veru zakiaľ kňazstvo úplne nevyhovie svojej povinnosti, zatiaľ darmo očakávame prajnú zmenu v tejto veci. Chýrečný biskup nemecký Ketteler až do posledného dychu svojho usilovným novinkárom bol. Tie najchýrečnejšie časopisy kresťanské v Nemecku od prvého až do posledného všetky kňazi založili. Nemecké časopisy sú najlepším dôkazom toho, že i kresťanský časopis môže sa dostať na ten najvyšší stupeň dokonalosti.

V Nemecku pred 40 rokami bolo len 10 časopisov kresťanských, dnes je už 450. A veď behom tohoto času moc tam vystáli katolíci, ktorí len tretinu obyvateľstva tvoria. Kňazi smelo písali do novín; ktorí nemali k tomu schopnosti, ustavične rozširovali kat. tlač, neprestajne prosiac veriacich, aby už raz vyhodili a vytvorili z domu svojho liberálne časopisy.

Aj u nás od duchovenstva to závisí, či bude čo z kalolickej tlače, alebo nie. Tlač žiada obetu osobnú a peňažnú. Toto treba rozumieť; a vtedy nebude sa ťažiť takému duchovnému na dobrý časopis predplatiť a i druhých k tomuže nakloniť.

Ján Molnár,

pápežský prälát, majiteľ-nakladateľ Kresťana.

Upozornenie.

Upozorňujeme a prosíme ctených čitateľov „Kresťana“, aby nesadli na lep bezočivým jednatelom a nedali si natisnúť taký kalendár, čo neni ducha kresťanského.

Ako vlani, tak i teraz vydáme

Veľký

„Kresťanský Kalendár ľudovej strany,“

ktorý je obsahu veľmi zaujímavého, aj čítania je v ňom veľa, tiež i obrazov je v ňom hodne. Tento kalendár musí sa dostať do každého domu veriaceho a neodvislého.

Cena jeho je 30 kr. O 14 dní výjde z tlače.

K dostaniu je pod nápisom: Ernest Walter, v Budapešti, Práter ulica číslo 44.

Veľmi ho môžeme odporúčať velebným pánom duchovným a ct. pánom učiteľom, aby ten kalendár rozširovali a skrze to i zásady ľudovej strany rozsievali.

Otvorený list

do Kysuckého-Nového mesta!

V Kysuckom-Novom meste židia 21. sept. po obede o 5-ej hodine v synagoge svojej odbavovali pobožnosť, na ktorej rečnil dr. Friedmann žilinský rabín. — Toto je pekne a chválibe.

Lež ja pýtam sa, čo hľadal na tej pobožnosti Ján Cvinček r. kat. kňaz, a výchytný ľudák?

Noviny píšu, že z tolerancie religioznej (náboženskej) bral tam účasť. Jestli z tejto intencie išol ta p. Cvinček, tak ho srdečne ľutujeme; či už zabudnul, čo sa učil v Hurterovi (t. j. strana 229) o tolerancii religioznej? Že je to absurdum a irrisum? A jestli aj z inšej intencie bol tam, pokračovanie jeho jakožto r. kat. kňaza je zatratenia hodné. Dosť smutno, že toto urobil Ján Cvinček, ktorý tak pevno bil svoje prsá in illo tempore — Smutný znak našich časov, že kat. kňaz ráz tak hlboko môže padnúť. Chudobné svede tvo vydal Ján Cvinček s týmto o sebe, a otvoril kňazstvu oči, aby ho znali.

Jeden viedeňský kňaz pred 2 rokmi takto sa vyslovil: škoda, že u vás tak mnoho kňazov je podlých a hlúpych.

Jeden kňaz.

Náhla smrť.

Mysel' mi stáva, duša trpne desom,
zimomráz, hrôša kvári útrobu.
Žulou byť v zdraví, neznať chorobu,
opustiť časnosť v mžiku, jedným klesom,
skonat' bez chystu, umknúť do hrobu . . .
Ach srdce sviora, pot' mi s čela kane —
Od náhlej smrti zachovaj ma, Pane!

Ó krehký útvor! vie nezdolný ortel,
preds' ľahostajný, v cieľi viklavý.
Vrhá sa v márnosť, mrzké záplavy,
zabúda sudby strašlivý na fortieľ.
Vraz vpádi habart, žitie zastaví
a vlečie ducha preč k večnosti strane —
Od náhlej smrti zachovaj ma, Pane!

Ó biedny slabúch! pachtom brúsi, žbríla,
loví mdlú slávu, šialivú radosť.
Nevšíma Správcu, kuštri plán, žiadost'.
V tom kraľmo vpáli zkaľonosná chvíľa,
Spravodlivému učiniť za dost' . . .
A cnosť, hriech, krivda v rišu Sudcu vzplane —
Od náhlej smrti zachovaj ma, Pane!

Netečný vinník, k hlasu neba hluchý,
blúdiaci vo tmách, zbožňujúci zem!
Čo zlo, čo zákaz, vzdorne žižní: chcem!
a nesmyje škvrn, nemá slzi skruchy.
Zavznie nadhviezdnej hukot surmy: sem!
Odbehne rozkoš, snažby liché, plané —
Od náhlej smrti zachovaj ma, Pane!

Nešťastný žlovek! zmyli pravdy dráhu,
znešvári skvelý účel života.
Za prelud, prelesť pokoj rozkotá,
zavrhnú leskot, krásu raja blahú
a sta sirý sup v púšti kolotá.
Račom sletí šlah: ber sa k účtov bráne!
Od náhlej smrti zachovaj ma, Pane!

Ó beda, beda! kto len smysly vie pást',
nelpie na česti, dobru, na Bohu,
v priestupkoch vidí roztok, úlohu,

čo stihne — chviem sa — sitno, temná priepasť?
čo stihne bytnosť jeho úbohú?
Popraj mi útrap, súž ma v bóli, Pane —
Od náhlej smrti zachovaj ma, Pane!

Dlhomír Poľský.

Horská ruža.

Niektorí ju volali anjelom. Prečo, nevedel bych povedať; ale dozaista to bola príčina, lebo sa Angelou menovala. Držanie jej krásne, s ktorým všade vynikala, ju za opravdivého anjela posvätilo; aspoň v Horišti tak rozprávali. Nebolo toho človeka, ktorého by nebola s úprimnosťou obešla. Každému pomohla; keď nie skutkom tak dobrou radou a milými slovami, s ktorými balsam potešenia vliala do srdc utrápených. Vzáštno ju radi mali jej vrstovnice. Ponevác Horištie bola trošku opustená dedinka, kde mnohé nevedely písať; ona však výborne vycvičenou bola a ráda listy písala: k nej sa obrátili a ju prosili, by im listy písala. Ona to s radosťou učinila; nejeden ráz také krásne ľubolistky napísala, že sa sama zadivila nad tým, ako je to možno. Toto sa však veľmi ľahko dá pochopiť, keď si pomyslíme, že Angela bola v tých najkrajších rokoch mladosti svojej; všetko to, čo napísala, prečítala, a aj jej srdiečko tak klovalo, ako druhým.

Krasného zrastu bola. Vysoké čelo, utlý noštek, veľké svetlé oči, malé ustečká, zuby jak perly, bledé líčka a prekrásne vlasy, ktoré v hustých kaderách dolu spustené nosila, ju veľmi milou činily. Keď išla niekedy medzi tými horami, ktoré tú dedinku obkľučovali, malý klobúčok svoj na ruke nesúc, v drukej však nasbierané maliny; vlasy trošku rozpletené majúč, čo istú nežnosť dodávalo tvári jej; s rozpalenými líčkami a v bledo-ružových šatách; dozaista nie jednoduchu devu ľudu, lež najkrajšiu ružu by si bol v nej spozoroval, ktorá ľa tak omámi, že by si ju čím skôr chcel mať.

Aspoň Miloš Banský bol toho presvedčenia. Len raz ju videl takto, ale odtedy nezabudnul nikdy na ňu. Keď počul tie vznešené skutky, ktoré ona preukazovala; tú veľkú nadšenosť, s ktorou každý rozprával o nej sťa o anjelovi; tú úprimnosť, s ktorou sa chovala oproti každému: nebol vstave ju dosť obdivovať. A jaká pobožnosť, bohabojnosť, láska k všetkému sa zjavovala v nej! Isté seba povedomie sa žiarilo v očiach jej, ktoré sa pýchou zdálo byť, a predsa nebolo, lebo o tomto ani pochopu nemala.

— Nikdy som tak milé dievča nevidel — rieknu Miloš k svojmu priateľovi, keď prišiel domov — ako je Angela Nezabudková. To ti je opravdivá horská ruža v Horišti; toľko krásneho rozprávajú o nej, že to človek nechce ani uveriť. Kde sa len mohla medzi horami takáto krásotinka zjaviť!

— Nuž ači nevieš Miloš — odvetil Dušan Korman — že medzi horami sú tie najkrajšie devy.

— Ale nie ruže; alebo anjeli — rieknu Miloš.

— Ba priam tak — zasmejúc sa Dušan povedal — lebo tých mravy sú čisté; ony žijú odstrane od sveta, nemajú podlosť jeho, krásne sa vyvinujú, v nevinnosti žijú: a preto sú opravdivými anjelmi.

— Ja už len zostanem pri ruži — rieknu — a horská ruža bude mojím ideálom!

— To ma teší, — len sa potom nesklam — dodal Dušan, — Veď vieš dobre, že aj ruže majú picháče.

Na toto nič nepovedal Miloš; on bol v myšlienkach na Horišti. Tento kraj sa mu odteraz nad mieru zapáčil. O pár dní zas ta išiel. Stretnul sa s Angelou. Predstavil sa jej, a prosil za dovoľenie, aby ju mohol prísť navštíviť. Ona vďačne privolila k tomu, tým viac, lebo čosi vážneho videla v Milošovi. Tak sa jej predstavoval ako mladík rozvažitý, ktorý čo povie, to je všetko akkuratné.

Nuž známosť bola spravená; ale jako to ďalej pojde. Miloš bol privetivý, vďačný, láskavý, ale nie tak pekný, aký ona ideal mala pred sebou. Ten mladík sa jej o mnoho lepšej ľúbil, ktorého pred pár mesiacmi videla, a ktorý ju celkom okuzlil; čo však nedala na vedomie Milošovi, lebo veď tak dobre padlo s týmto mladým človekom sa poshovárať. Jej obrazotvornosť plietla sny, poveterné zámky o tamtom, ale preto sa vďačne rozprávala. Vzdelanosť tá, ktorú si nadobudla, všetko vedela vyrovnáť. Keď spolu sedeli pri okienku, kde Angela šila, nejdenný raz si vzdychol Miloš Bánsky:

— Čo ste len taká zadumená slečinko? Či snáď vás volačo mrzí?

— Ach Bože zachovaj! pane Bánsky — odvetila ona — ja som skoro vždy taká.

— Veď sa snáď len nehneváte na mňa? tázal sa Miloš.

— Ešte čo? Na vás? Prečo? Vám mám mnoho ďakovať — pokračovala — lebo vy ste tak láskavý a aj sem prídete mňa úbohú potešiť. Medzi horami zabudnutá. Musím tu život môj stráviť ako v zakliatom zámku. Čo vy viete, koľké trpkosti musím ja tu pretrpieť; ako by som v žalári bola.

— Len tak nerozprávajte Angela — odvetil on — v žalároch také ruže nekvitnú. Vy ste blažená z každého ľahu vám to vidieť. Vydaváte tú najmilšiu vôňu s uprimnosťou, s krásnymi skutkami: a preto vás si nadovšetko vážim.

— Aj ja vás pane Bánsky — poznamenala — keď máte také šlachetné srdce.

— Jako by nie proti vám Angela — riekol on — veď takú dievčinu som ešte nikdy nevidel. Tu medzi tymito horami vaše zjavenie ma tak okuzlilo, ako by som vás bol len vo sne videl. Medzi horami vykvitla tá najkrajšia ruža, ktorá rovno, krásne, nežne sa vyvyšovala nad všetky jedle; a táto krásna horská ruža ste vy.

— Jaký ste láskavý pane Bánsky — odvetila na to — ani bych vám to neuverila, kebych vás neznala, že ste pravdomluvný.

— Kto má lásku v srdci ten ju má aj na ustách — povedal on. — Ja vás slečinko nevysloviteľne milujem. S vami aj do ohňa, bez vás nikde. Všetko čo mám, bych vám obetoval. Moje duševné schopnosti, moje srdce, môj majetok: lebo vy ste poklad nad poklady! O povedzte aj vy slečinko, či mňa tak rada máte?

Angela sa začervenila, a ani slova nepovedala. Dozaista na ten svoj ideal myslela, ktorý sa jej najmilším zdal. Utíchli obidvaja. On sťa by sa bol s očiami pýtal, tak pozieral na ňu; ona však dolu sklopené mala oči svoje svetlé, ako by sa hanbila. Po dlhšom tichu zas sa ďalej rozprávali; viac už nie o láske, lež o každodenných veciach. Miloš sa síce usiloval zas znovu začnúť o tom rozhovor, ale ona vždy vyhybovala. Bez výsledku sa dokončilo všetko. Ustálili sa na tom, že si budú písať. Nasledovaly listy každunký každý deň. Angela s celkom otvoreným srdcom vyjadřila svoje city. Keď jej nepísal za tri dni

istý raz, taký žalostný list dostal, že sa mu išlo srdce puknúť. Odpísal jej na všetko, čo cítil. V nasledujúcom liste už bola tá najväčšia radosť opísaná, ktorú list jeho zapríčinil, a doloženo: „ledva vás už čakám.“

Prišiel o pár dní. Ale čo bolo zas vidieť? To isté držanie. Skromnosť jej a styd panenský bol väčší, nežli by bola mohla vysloviť tie slová: najmilejší aj ja teba ľúbim! Pravdaže on doliehal vždy viac a viac. Na ostatku, keď Angela už celkom rozhodla, a viac na svoj starý ideal nemyslela, osmelila sa. Keď rozprávali úprimne a milo o lútosť, tak viedla rozhovor, že on znovu prišiel na tie dávne otázky.

— O slečinko, vy anjel môj strážca, vy najkrajšia horská ruža, vy poklade zlatý, povedzte už raz, či ma tiež ľúbite? Osmelte sa; veď vám to z očí vyčítam, že ma rada máte.

— . . . Ano, mám; riekla aj ona, — Miloš môj drahý; lebo som sa presvedčila, že šlachetné srdco máš.

— A ty ešte šlachetnejšie, duša moja; ty si tá potecha, ktorú som v celom živote hľadal.

— Anjelom strážcom budeš ty pre mňa a ja pre teba. — To jest ty ružou horskou, a ja tvojím opatrovníkom. Povedz už teraz smeľo, či ma ľúbiš?

Ľúbim so srdca, Miloš môj drahý, — boly posledné slová — a vrhnúc sa do rúk jeho obejmala ho a bozkala, čo on tým láskavejšie navrátil. S bozskom týmto a obejmúť sa zasnúbili.

O týždeň sa rozniesol chýr po celej dedine, že anjel najmilší sa vydávať bude. Radosť cítil každý, kto Angelu znal. Bľahoželaly jej priateľky, a jako mohly tak ju napomohly. Keď išla k sobašu naozaj tak vyzierala, ak volaký anjel. Miloš Bánsky sa tešil najviac, lebo ruža tá nezvadla v samote, lež blažené časy zažila s nim. Aj po odchode jej ju spomínaly čo anjela v ľudskom tele, lebo so svojou nevinnosťou aj naozaj takou bola. Keď ich navštívila, skoro celá dedina sa sobrala okolo nej, a ona im nejdenný ráz poznamenala pri jejích vypytovaní, jako sa má:

— Veľmi dobre. Najkrajší poklad, moja nevinnosť a čistota ma teraz blaženou učiní, lebo mládež len vtedy je blaženou v stave manželskom, keď srdce svoje s ničím nepoškvrní. Anjelskou čistotou musí vynikať, a P. Boh ju neopustí.

— Tak je Angela — riekly na to mnohé — ty si bola anjelom najmilším čo panna, a tým si aj zostala, čo manželka kresťanská — lebo taká manželka je opravdivým anjelom strážcom celej rodiny — nech je zato meno Božie zvelebeno!

Miloš ju nevolal ináč nikdy len „horskou ružou.“
Ján Žilinský.

O H Ý R N I K

Tých všetkých ct. predplatiteľov, ktorých predplatok už vypršal, úctive prosíme svoj predplatok obnoviť; tých ale, ktorí predplatili, preto ale „Krestan“-a nedostávajú, prosíme peniaze reklamovať na pošte, alebo poukážku s tých peňazí nám poslať, aby dľa miery spravdivosti pokročiť mohli.
Vydavateľstvo.

Omšová základina za † kráľovnu Alžbetu. Ostrihomska osvietená hlavná kapituľa 1000 zlatých zložila čo základinu, z úrokov ktorej každý rok má sa rekviem slúžiť v ostrihomskom veľchráme za nebohú vrele milovanú kráľovnu Alžbetu v deň jej zavraždenia.

† **Danská kráľovna Lujza** v deň sv. Michala čili 29 septembra v Koppenhage zomrela v 82. roku veku svojho. Ona už od dávna bola chorou a pred mesiacmi očakávali jej smrť.

Cigáry anglickej kráľovnej. Anglická kráľovna Viktoria sama síce nefajčí, predsa ale veľa vydá pre hosťov ročite na cigáry, bárs ona ešte i lebakový dym nenávidí. Čo u nej panovnícki hostia vyfajčia, to je hrôza vysloviť. Každá cigára stojí aspoň 3 zlatovky, bárs ona vo veľkom kupuje cigáry.

Gróf Karol Draškovič, o ktorom sme už spomenuli, že na poľovačke tak zle pochodil a hlavu si postrieľal, už sa lepšie cíti. Teraz ešte síce je príčina obávať sa i toho najhoršieho, lenže výborná operatéra a mocná príroda grófa nádejou vyzdravenia naplňujú srdco rodičov.

Vyznačenie Žerický farár Jozef Döller stal sa dekanom. Nech žije tento herský ľudák a dobrý pastier ľudu.

† **Vdova Carnota** nebohého predsedu francúzskej republiky zomrela 1. októbra v Paríži. Jej manžel o živct bol pripravil jeden anarchista.

Milosť Ducha svätého. Nadaný evanjelik novinkár Inrich Gaspar navrátil sa koncom septembra do lona cirkve katolíckej; vyznanie viery zložil do rúk jezuita L'udevita Tomcsányiho.

Pekný dar jedného fiškála. Hlavnomestský fiškál L'udevit Szató prekvapil derčickú farnosť. On totižto kúpil utešený obraz sv. Fraňa Xaver, ktorý od chýrečného umelca Eina pochádza, a daroval ho derčickému kostolu. Pri posvätení toho umeleckého diela utešeného ustanovilo sa tam veľa veriacich ba i duchovných z okolia.

Návrat. 30 ročná vdova nebohého Adolfa Gottwada, rodená Rozalia Sóth opustila protestantskú vieru a navráti sa do lona cirkve katolíckej. Vyznanie viery zložila do rúk jozefovského kaplána dr. Jozefa Janda v Budapešti 30. septembra bežiacého roku. Keby len tak verne plnila s prijatou vierou spojené povinnosti svoje až do smrti, s jakým oduševnením učinila krok prestúpenia.

Budapešťjozefovský pút. Ponevác vo sviatok sv. Ruženca veľmi nepríjemné počasie a moc blata bolo, preto ten menovaný pút ku kaplnke kamennej Panny Marie odložil sa na najbližšiu nedeľu, čili na 9. októbra.

Šiesti bratia kňazmi. Vdovu nebohého Koliška v moravskom Petersbergene bydliaču z tej príležitosti, že v lete i jej posledný šiesty syn za kňaza sa vysvätil, jeho veličenstvo nasledovným telegrammom prekvapil: Dozvedel som sa úprimnou radosťou, že následkom vašej obetivavosti, teraz vám už šiesteho syna posvätili za kňaza. Celkom úplnú uznanosť vyslovujem Vám za taký krásny výsledok, ktorým od Boha je korunované vaše ustávanie, a zo srdca vám

prajem, aby ste sa ešte veľa radosti dožili na vašich podarených synoch. Františ Jozef. Veru kresťanská matka nemá väčšej radosti, jako keď dieťa Bohu môže obetovať a za sluhu Božieho vychovať.

Nešťastné poľovanie. V chotáre obce Itimer góf Vladimír Zichy nedávno na jelena poľoval s pruským vojenským dôstojníkom barónom Schnellom. Barón videl, že v istom kričku hýbe sa čosi, myslel, že je to ten jelen, strelil ta; ale hrozné bolo prekvápenie, keď ta príbehol a jedného človeka zastreleného videl. Na poľovke veru nikdy nemôže byť človek dost pozorný a bedlivý.

Veľké zemetrasenie bolo 1-októbra v šopronskej stolici v nočnú chvíľu, ktoré hrozým srachom naplnilo pospolitý ľud. Žiadnej väčšej nehody neprihodilo sa.

Zmizol veľkupec na drevo. Vmeste Uj Verbász zmizol veľkupec na drevo, L'udevit Hujert. Ten úskok nechal po sebe 180 tisíc zl. dlžoby. Všeobecne myslia si ľudia, že do Ameriky úšiel.

Sudár, ktorý na lep sadol. Rodák zo Záhrebu, 36 ročný jednatel Albert Štern, ako už viackrát predtým, i teraz chcel oklamať mnohých poistif sa chcejúcich, ale zle pochodil, lebo za včasu zbadalo sa, že on nevolá sa Baruh, lež Štern a že tie poistujúce hácky, na ktoré peniaze sbieral, falošné sú. Kujona lapli.

Nepriateľ ľudu. Káva je tým najväčším nepriateľom zdravia ľudi. Na srdco veľmi neprajne účinkuje, nervy kynozí. Najedna poriažka na srdco ztadiaľ pochádza, že ľudia kávu pijú. Káva rozpaľuje, ale nenie záživná, ona ohnivým činí človeka, ale od nej sila klesá. Mlieko prevarené je najzdravšie rano jesť.

V jednej stolici 15 obiec nenie v stave daň zaplatif. V čanádskej stolici 15 obiec je také, že následkom pliaag potreba a núdza vystúpila na ten najvyšší stupeň. Teraz administratívny výbor zadal prosbu na ministra, aby daň týchto porazených a ubiedených obiec mimoriadne bola zničená a zväčša odpustená.

Okradnutý okresný súd. V Siráku ukradli neznámi opovážlivci okresnému súdu železnú kasňu, v ktorej 900 korún sa nachádzalo. Tito kujoni tak obratne otrčili päty, že ich doposiaľ darmo hľadali četníci.

Budapešťianska policia má 220 predstavenných, 1672 obecných mužov, 100 občanských (potajomných policajtov).

Missie pre Poliakov v Budapešti. V hlavnom a sídelnom meste Uhorska je asi 22 tisíc poliackych robotníkov. Týmto držali poľskí jezuiti dvaja pátri behom septembra missie. Páni pátri: Mačkowzky a Sopuch až veľmi si dali na tom záležať, aby posilnili vo viere toľkým pokušeniam vystavených robotníkov ubohých.

Kúpené ovocie umyt treba prv, nežli bho človek jedol. Okrem bacillov a prachu a inej nečistoty i to nás núti k tomu, že také ovocie prešlo cez rozličné ruky. A veď čistota, polovic života.

Nasledovania hodný príklad. S veľkou radostou sdelujeme ctenému obecnstvu, že jeden mimoriadne oduševnený priateľ kresťanských zásad dôstojný smolenický pán kaplán *Ján Novák* 24 predplatiteľov získal Kresťanu. Tomuto pánovi teraz pred verejnosťou vyslovujeme svoje najúprimnejšie vďaky a svoje hlboké uznanie. Svoje vyznanie vysloviť nsmieme zameškať a e ani tým cteným predplatiteľom, ktorí sa k tomu nakloniť nechali, pretože nič nevyvedie vodca, keď nenie bojovníkov. Dajže Bože, nám čím viac takých horlivých mužov za dobrú vec zaujatých.

Daňový úrad na Myjave. Vláda umienila deväť nových daňových úradov sriadit, z ktorých jeden ušiel sa Myjave v Nitriansku ležiacej.

Zlá úroda. V teplých krajoch úroda južného ovocia tohoto roku veľmi, preveľmi slabou bola. Mandlí málo bolo, v Malej Asii ale skoro nič sa neurodilo fig Datlí tiež málo bolo. V pomarančoch a citronoch ani reč nemôže byť o hojnosti.

Šíri sa katolicismus v Anglicku Vestminsterský arcibiskup Vaughan nedávno kážeň držal v Louthwarku v basilike sv. Juraja, kde povedal, že len v jeho biskupstve každý mesiac asi 600—700 anglických duší prestúpi do lona cirkve katolíckej. Istý katolík millionár v Austrálii menom Crotty 2 milióny zl. poručil tým Angličanom, ktorí verne sa pridržujú katolíckého učenia.

Besný vlk vbehol do obcí Parvy a Malej Seby (ktoré v Sedmohradsku ležia v bistricko-nasódstej stolici). Zakaľ sa podarilo ľudom zahľušiť ho, pokúsal štyroch ľudí. Pohrýzení nachádzajú sa už v budapeštianskom ústave Pasteurovskom, kde ich lieča.

Hrozne nenávidia železnicu ľudia neďaleko Segedína medzi Kristelekom a Pustapéteri bydlia. Veľmi husto sa tam stáva, že strelia ľudia na železnicu. Zvlášte v nočnú chvíľu strieľajú a kamene hádžu na vlak. Lenže pocestní dobre vedia o tom, a tak keď už vlak na toto miesto a či územie prichádza, každý sa dnuká vtiadne. Mnohí sa potom ešte divia, že divosi nemôžu na železnicu privyknúť.

Čudné dieťa. V americkej obci Hicuke rečnej koncom septembra veľmi čudné dieťa prišlo na svet. Ruky tam má kde posledné rebro sa nachádza, tri uši má a tri oči. Toto dieťa ináče len tri dni žilo a zrak veľmi výborný malo. Lekári hŕfne navštivovali izbu tej chudobnej rodiny, aby si to dieťa obzreť mohli. To dieťa ani nebolo kedy obrezať, tak náhle a neočakávane vypustilo ducha. Židia rodičia mrtvolu toho dieťaťa nechceli prepustiť lekárom.

Zas jeden zlodej blázon. Ferdinand Báč, výborný korteš liberálny pred rokmi neverne šafáril s peniazami aradského berného úradu. Pri vyšetrovaní a pojednávaní tohoto kúska každý obdivoval jeho bystré a vtípné odpovede. Teraz ale na vrch vyšlo, že ho lekári za blázna uznali, a tak nemusí počet zkladať ani s tých kúskov, ktorých sa pred rokmi dopustil. Tento tedy tak pochodil, ako obrazár Karol Pulszky, o ktorom sme toľko písali. Tedy títo dvaja i v tom si môžu ruku podať jeden druhému, že majú pomätený rozum.

Pokrok katolíctva v Austrálii. Pred 80 rokami ani jedného katolíckého kňaza nebolo v Austrálii. Dnes ale je tam už 700 tisíc katolíkov pod náčelníctvom 20 biskupov. S ovom, kde zednárski liberáli nestoja v ceste katolicizmu, všade sa on šíri a počet jeho vyznavačov rastie.

Verejné vďakočinenie! Z príčiny smrti môjho vrele milovaného manžela Martina *Savel* roľníka v Greniczi (Szepes Vég hely) nútenou sa cítim byť k tomu, aby som tu verejne viedeňskej život-poistujúcej Spoločnosti „J a n u s“ vrúcaie vďaky vyslovila, že mi summu assekurovania tak rýchlo a akurátne skrže svojho hlavného agenta p. Štefana *Zseitlik* v Iglove vyplatila, a to tým viac, pretože môj usnulý muž len 14. mája roku 1898. dal svoj život assekurovať. Túto život-poistujúcu spoločnosť každému čím najvreľejšie odporúčam.

V Greniczi, 28. augusta 1898,

Georg Wallus,

Vdova *Maria Savel.*

Ján Gavalier,

obecní rychtárski svedkovia.

Tento od 57 rokov jestvujúci ústav najvreľejšie odporúčame ct. obecnstvu a pre matky pre deti za veľmi odporúčania hodný ho uznávame.

Prosba.

Z toho, že už od mnohých týždňov nikto sa neponosoval na expediciu Kresťana, uzavieram to, čo som sľúbil, že koniec spravím všetkému neporiadku. A tak celkom pokojne môžu sa obrátiť k expedícii všetci tí, ktorí na Kresťana chcú predplatiť.

Prosím tedy všetkých tých, ktorí ešte nezaplatili, alebo predplatiť chcú, aby to čím skorej učinili, že by nebolo prekážky v expedovaní. Aj na to prosím ctených čitateľov Kresťana, aby získali čím viac predplatiteľov, lebo časopis tým je lepší, čím viac je predplatiteľov.

Aby ale človekovi čím skorej čím viac predplatiteľov podarilo sa získať, to nežiadam preto, abych bohatým sa stal, lež preto, abych Kresťana čím lepšie rozšíril, lebo však už som viac krát povedal že ani krajciar si nepodržím, lež bude-li jaký-taký choseň, to na ľudové ciele obrátim, čili do pokladnice ľudovej sústrednej písárne sa to dostane.

Tým, ktorí mi titule a nápisy poslali, srdečne ďakujem, a tým udaným pánom som už poslal Kresťana na ukážku.

Znovu úctive a ponížene prosím priateľov dobrej veci, aby Kresťana čím horlivšie rozširovali. S úprimnou úctou

V Budapešti, 8. oktobra 1898.

Ján Molnár,

pápežský pralát, ľud. vyslanec.

DOPISY.

VARŠAVA, 20. sept.

Hlbokostený Pán Redaktor !

My v hlavnom meste ruského Poľska, vo Varšave chlieb vyrábajúci slovenskí drotári sme si už dávnejšie v duchu našom náboženskom umienili, že k úcte, sláve a chvále bl. Panny Marie a sv. Karola boromejského cennú zástavu obetujeme.

K uskutočneniu vážneho úmyslu nášho sme horlivé mníšky varšavské poprosili, ktoré i žiadosti našej s tou najväčšou ochotnosťou vyhoveľy a objednanú zástavu pomocou 40 dievčat — sirôt za 4 týždne na červenom, rozmanito kolorovanom, perlami, hodvábom vyšitom damašku tak umelecky dokonale nyhotovily, že rozkošou sa naplňuje srdco človeka, keď na utešenú prácu a spanilé obrazy zástavy pozre.

Krásne zhotovenú, zlatým nápisom: „Pamiatka varšavských drotárov“ ozdobenú zástavu nám pán dekan a farár v chráme sv. Augustína pri ulici Novolipie novovystavenom so slávnou sv. omšou a milozvučnou hudbou chóru posvätil, po ktorom obrade sme pamiatku pri processii vtedy odbavovanej v sprievode mnohých bielo ubraných slečien a v návale varšavských katolíkov po uliciach niesli a s potechou spoluveriacich bratov poznámky slyšali, že chvála nám, že duch náš nie diabolským liberalizmom, nihilizmom, anarchizmom naplnený je, lež zásadami kresťanskými dýcha.

Srdečná vďaka dobrodušným sestram mníškam, že výbornú prácu, ktorá by inde do 500 rublov stála, k vôli nám za 350 asi rublov zhotovily.

Boh nebeský odpláť tým, ktorí sa pri prevedení úmyslu sv. najviac namáhali: Jánovi Diakovi a J. Somorkovi z Turzovky a pomáhaj a požehnaj všetkým, ktorí k dielu obetou prispeli: z Turzovky, Dlhopoľa a Rovného!

Bohu buď chvála, že duch svedomia nášho katolícky tu v cudzozemsku nevyhasol, lež sa drží a Bohu slúži. Lebo, žiaľbohu, aj tu sa najdu niektoré pijanstvom nakazené, otroctvu bezbožnosti podrobené, liberálne smýšľajúce duše, ktoré nie žeby boly dobrý skutok náš napomôhly, lež si ešte z neho posmech činily. Dajže Bože už raz krk zlomiť hnusnému liberalizmu! S úctou Dlhopolec

Jozef Holánik,
košíčkar varšavský.

SERED, 8. sept. 1898.

Dvojctihodný Pán Redaktor !

Odhodlal som sa už raz i ja, dačo vám sdeliť. Veru to moc stojí, keď z vidieku sbehlí a obratní ľudia posielajú vám rozličné zajímavé zprávy. Viem-li

sa dobre rozpamätať, spomenuli ste vy sám jednú, že časopis nečiní redaktor, lež ho činia dopisovatelia; a to je i pravda, lebo veru nenie tých schopností, ktoré by sa konečne nevyčerpaly.

My si tu teraz ticho žijeme. No s volbou spojené nepokoje ešte i dnes sme nezabudli celkom. Násilenstvá liberalismu ani dnes sa nám nemôžu celkom vmestiť do hlavy.

L'udová strana ale preto, bárs sme i premôžení a utlačení boli pre ňu, neztratila našu lásku. My sme a budeme i ďalej jej privržencami. Nech Pán Boh žehná jej vodcov a náčelníkov, nech Pán Boh žehná i zodpovedného pána redaktora, ktorý tymi najvýbornejšími článkami tak vtipne nás poučuje.

Naší duchovní neohrožene sú oduševnení za dobrú vec. U nás majú neohrožených zastavateľov a zástupcov kresťanskej zásady. Judáške groše darmo by sa tu ponúkali; odberateľov by nemaly u nás.

Teraz v jaseňi sme počali už maloverní byť, také sucho zkusovalo našu trpezlivosť a dôveru v Boha, ktorý ale hojným a teplým dažďom užitočným nás požehnal koncom septembra. Na okolí daktorým sa to síce nepáčilo, že sa im popukaly hrozná. Lenže chlieb je potrebnejší, nežti víno; oziminy ale až veľmi sa usmieľaly, keď ten tichý dažď padal a zbožie až tak zo zeme fahal.

Nového viac tu nevieme iného, jako jedine to, čo sa z obľúbeného Kresťana dozvieme, ktorý nás tak výborne poučuje o našich právach a nášho ducha tak utešeno občerstvuje.

S Bohom.

J. L., kuchta.

HRUŠTIN, (oravská st.) 5. okt. 1898.

Vážení pán Redaktor !

Krásny život by bol u nás, keby naši občania neboli ešte vždy máloletí a vedeli rozoznať dobré od zlého, pekné od mrského, vďačnosť od holej nevďačnosti, opravdového priateľa od zatatého nepriateľa.

Keby privykli k prísloviu „Svoj k svojmu“ a prišli k pravému povedomiu svojmu. Keby aspoň len malý pochop mali o svojej hodnote: jako človek, občan a rodič —, tak výhľad do budúcnosti — nebol by tak smutný.

A veru je čas, aby sa naši občania zmenili: jako rodič, aby zo svojeti nie otrokov, ale povedomých a spôsobilých občanov vychoval, a to tak; keď nás už chatrný chotár nemôže vychovať podľa okolnosti, zo svojeti jedného, alebo dvoch dalí na remeslo, a neposielali do Judapešti na tehláreň, kde za chatrnú mzdu od svitu do mrku robí, a pritom jak telesne, tak i duševne na vnivoč ide; — ale naučme ho rozumnou prácou toľko si vyhľadať, žeby sám poctive, neodvisle vyžiť, dačo na budúce časy odložiť, a núdznemu tiež udeliť mohol.

Jako občania, predsa by sme mali dbať, aby vršky, grúne a cesty nehľadely na nás sťa mátohy,

ale jako naše pole vyzerá, tak duševne sme my; lebo veľká čiastka občanov na tom stupni zostala vzdelanosti, na ktorom ju škola prepustila. — Viac nečíta neučí sa, a dnešného dňa málo je tých, čo by nečítali knižky, keď zo školy výndu.

Tejto, našej ukrutnej slabosti dalo by sa len tak odpomôcť, keby naši občania založili knižnicu, kde by sa naši poučili o gazdovstve — o svojich právach, privykli by k čítaniu a tým by sa i pitie pálenky medzi ľuďom čiastočne zamedzilo.

Vysokocentý pán Redaktor! Uverte mi, že nieto zanedbanejšieho, nieto opustenejšieho ľudu v šírom okolí, jako práve za „Príslopom“. Jako tu bývam, tú zkusenosť som si nadobudla, že ľud sám sebe je nepriateľom a to svojim deťom zafatým nepriateľom. — Pravda, ľud darmo čakať bude na lepšie časy, jestli sám sa nevytrhne zo svojej biedy, neprebudí a nepripraví lepší svet svojim potomkom. No ale to bude dlho, dlho trvať, lebo kde niet rady, tam niet pomoci, a práve u nás kde je nevďačnosť, sprostosť, hlúposť nesmrteľná, čo potvrdzuje svojim podpisom.

Budúce vám tiež bych písala, jestli mi v odkazoch neodkážete, že mi varecha lepšie svedčí.

S Bohom.

Dorka Nedelková.

Z LINČA, 1898.

Váženo Ctený Pán Doktore!

Linč je malou obcou, ktorú aj Silničom menujú. Naša obec na oko je veľmi pekná; Trnava neleží od nás ďaleko. Čo sa jazyka týče, my sme tu Slováci.

Veľmi je to dobre pre nás, že je Trnava tak blízko; už si človek kedy-tedy len zaskočí tam, no ale nie z parády, lež obyčajne len na trh. Pánu farárovi nášmu tiež je tu dobre, lebo veru veľa práce nemá s nami; keď totižto človek zajde s veciami na trh, tieto nechá na tržisku, svoje hriechy ale v spovednici u dpp. jezuitov alebo františkánov.

Ináče nás Boh s obidvoma rukama požehnal. Náš chotár je výborný, a veru aj dosť veľký, ovocie sa tiež rodí tomu, kto má ovocný strom a komu Pán Boh požehná. Len to je zle, že mnohí trpia okolo domu agáč, miesto toho, že by svoj dom ovocným stromom obsadili.

Z Kresťana sem málo čísiel chodí; a veď naši zámožní Silničania by stačili aj 30—40 čísiel držať; no keď daktorí radšej na dno zuzky trúbia; ale češť našej obci, korheľov tu není moc. Nedávno jeden korheľ na toľko sa nastrebal čertovice, že keď zo zuzky vycedil pálenku, nožom chcel pokrájať tú zuzku, mysliac si, že je to dačo k jedeniu. Poznamenat musím, že to len taký požíčany korheľ bol, on tu len na návšteve bol.

Čo sa politického smýšľania týče, my sme ľudáci; a veď hory-doly by sa nám ujšly, keby sme kepienek obrátili.

Náš ľud je pobožný, v nedelu a vo sviatok nielen na omšu, ale aj na litanie chodí.

Zvláštnych udalostí tu ani toľko není, jako v Kocuriciach domov.

A tak ponevác v mojich modzgoch už nešibrinkuje viac myšlienok, svoj list zatváram, vás ale kresťansky pozdravujem.

L. K., ľudák roľník.

HOSPODÁRSTVO.

Zachovanie hrozna (strapcov.)

Hrozno síce aj v jaseň máva neškodnú cenu, no predsa neprímerateľne je ono drahšie v zime. Kto tedy má takú miernosť súcú a zbytočnú, múdro činí odloží-li hrozno na zimu.

Je síce viac spôsobov, ktoré k tomuto cieľu slúžia, predsa medzi nimiže najlepšii je ten, ktorý tu chceme opísať.

Človek i s ratolesťou odreže krajšie zdravé strapce, zrnká nesmia byť na husto, ale ani na riedko, a nesmia byť malé. Keď strapec odrežeme, nesmie byť mokry, zrnká nesmia sa potlačiť. K tomuto cieľu není sú súcú prezralé strapce.

Miestnosť, do ktorej hrozno chceme dať, nesmie byť veľká a veľmi svetlá. Pred potrebou treba ju dobre vyvetriť, potom sirkový kvet v nej zažať a zas prevetriť ju. Zakaľ sirkový kvet horí, nič nesmie byť otvorené.

Potom vodou naplnené fľaše treba tam postaviť, odrezané ratolesti do tých fláš treba dať. Aby sa ale voda nepokazila, drevené uhlie a kamennú soľ treba dať do každej fľaše. Keby sme ale cítili, že zas sa zjavuje plesnina v tej miestnosti, znovu dymom sirkového kvetu treba ju udušif.

Odporúčame i to, aby aspoň na jednom tanieri nehasené vápno ležalo, ktoré do seba vtiahne vlhkosť povetria. Jestli toto vápno následkom do seba vtiahnutej vlhkosti na prach sa obráti, nové vápno treba dať na miesto jeho.

Okrem tohoto všetkého ale kedy-tedy musí človek preskúmať strapce, a oddialiť nezdravé alebo hnilé zrnká. A toto tým častejšie musíme činiť, ponevác hnilé a nezdravé zrnká pokazia aj ostatné; a tak keď aj nie z cela, aspoň z čiastky by sme prišli o to, čo je základom nádeje za lepším ziskom.

Jeden vincúr.

ODKAZY REDAKCIE.

Rukopisy nedávame nazpät a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

Vrele prosíme čtených spolupracovateľov a dopisovateľov „Krešťan“-a, aby ráčili dopisy v nedeľu, alebo pondelok poslať, ináč nemôžeme s ich uverením v najbližšom čísle.

Ešte vždy sa najdú takí, ktorí na meno redaktora posielajú predplatky na Krešťana. S tým len neprijemnosti činia redaktori a výdavky nakladateľovi Krešťana. Peniaze a reklamacie pod týmto nápisom treba poselať: *Expedícia Krešťana Budapešť, VIII. József-körút 35.* — Kto odväčku na mňa pošle peniaze, tomu ich jednoducho nazpät pošlem.

Jozef Čanalec v Od. Ani vám nenie dobre tak veľmi pachotť sa, aby sa vám zuby potily; lebo toto je veľmi zlý znak. — *A. H.* Jazyk na úzde majte, potom ani tá najväčšia zlosť tatárska vás v tej veci neprekabáti. — *Jožko v Trebaticiach. J. T.* Váš krajan a neďaleký sused mi ináč toho pána opisal. Ja ale vám verím a pri príležitosti bez peňazí ho vyplátim. V Piešťanoch vám dajú odpoveď na druhú časť otázky. — *Myjavčan.* V takej veci najlepšie je, poradiť sa s pánom farárom. — *Šarišan.* Taká nestatočná podlosť hrozná ani spomenúť by sa nemala medzi krešťanmi? — *Jurko Kulifaj v O.* Vaša reč je podobná tomu rozhovoru, ktorý stal sa medzi ocom a synom. Syn malý nechcel prijať ponúknutý klobúk reknúc: Keď mi je on veľký. Otec na to odvetil: Ten klobúk nenie veľký, ale tvoja hlava je malá. — *Kočiniec.* Druhý raz si okuliare vylepte na nos a tak čítajte odkazy, vtedy z nich nevyčítate to, čo v nich nenie. — *Zlaté Moravce.* No kde je viac zlata? U vás, či pri Váhu. — *Čachtičan.* Ten váš žreb vyhral z koláča dieru. Moc musíte mať peňazí, že i o také figle stojíte. — *Ostrihom. L. V.* L'ahko je tomu teplým byť, kto pri samom ohni sedí. Škoda by bolo vám hniezdíť sa. Veď je lepši dnešný vrabec, nežli zajtrejší jazvec. — *Podomník.* Také figle i častejšie by ste mohli stvárať. — *Kocuričan.* Ďakujeme vám za tie riadky. Kto ten váš list prečíta, ten s äto uverí, že k vám na žiaden pád nemôže úrad služnovský prísť. Kocurického pána organistu pozdravujeme. — *Ján Pík.* Rozposielateľ obrázkov bol nezdravý; preto ale dostanú sa vám; za mi'odary vami poslané ovšem musia sa vám ony poslať, aby ste aj ostatných uspokojit mohli. Vaše riadky šly na patričné miesto. —

Šaštin. Aj touto cestou ráčte naše najúprimnejšie vďaky prijať. Aj dvoch pomocníkov pozdravujeme. — *Prešporčan* To už i vrabci čvirikajú, že človek mieni, Pán Boh mení. — *Ján Chalan.* My nepotrebujeme opravdových a dobrých krešťanov, lež verných krešťanov. Tomu úradníkovi neverte, bárs by tak napínal svoje hrdlo, jako čížik, keď je zachripnutý. — *Jozef Balažovič, Ján Jalovecky a Georg Bartovič* šťastie päty otrčilo vašim žrebom. — *H. J. Škoda* ho. Ináč niko nenie nenahraditeľný. Držte sa našej rady, vtedy nepojdete do synagógy, jako ten bývalý herský ľudák. *Ján Hopsa.* Zaskočte si do Vrbového, tam sa to dozviete. Odpíšte, čo je u vás nového. — *Zlá matka.* Múdry človek nemôže vás lutovať. Kto si nedá radiť, ten sa musí trápiť. Malý ste nezabudnúť, čo každý dobrý rodič vie: Zakaľ som ja Janko, zohýňaj ma mamko, keď ja budem Jano, nezohneš ma mamko. — *Čachtice.* Ešte sme nemali kedy za tým chodiť. Pri najbližšej príležitosti ale vyhovieme vašej žiadosti. — *Jožko Lapaj v Trebaticiach.* V tej veci nerobte ďalšie kroky, na váš vidiek i tak neusilujem sa dostať. Pečené holuby ani u vás nelietajú do huby, a usilovnosť i tu najde spokojnosť. Slová nebohého nech nevyškočia z vašej pamäte. — *Ján Chamrdák.* Na takieho oplana nespoliehajte sa. Reč mrzáka nech vás nermúti. — *V. Č.* V tej veci ani my vám nemôžeme dať inej rady. Poďakujte sa pánu farárovi, ktorého pozdravujeme.

Spolu tu upozorňujeme čt. predplatiteľov na to, keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korrešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je unovanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví pošťára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý pošťový úradník úplne za darmo. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napisať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udat u pošťovej direkcii. Veď to potom vykoná. Úradná reklamácia má ten osoh, že pošťári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyslene

Krešťania!

kupujte len u krešťanov!

Knížná polica.

Mesačník „Naša Nádej“ rečený vrele odporúčame čt. čitateľom. Obyčajne na 24 stranách on vychádza každý mesiac. Tieto sošity majú za cieľ rozširovať poklonu k prev. Sviatosti Oltárnej. Cena na celý rok 80 kr. Zvlášte duchovným a ruženským spolkom ich odporúčame do priazne.

Príprava ku sv. spovedi a prvému prijímaniu. Poslovenčil dr. Jozef J a n ě a.

Cena viaz. 15 kr.; broš. 10 kr. Vrele odporúčame toto výborné dielo, ktoré *Lujza Cery* v Budapešti vydala.

„*Veľká Novina*“, čili la saletteské proctvo, ktoré vzťahuje sa na koniec sveta, a ktoré Panna Maria dvom pastierskym deťom sdělila. Cena 25 kr. — *Veľká pliaga sveta*. 120 strán obsahujúce dielo toto vysvetľuje veľkú novinu. Opisuje boj Ancikrista s Eliašom a Henochom, opisuje i to, v jakom tele budeme vzkriesení, kde budeme bývať, čo budeme jiesť atď. Cena 70 kr. — Tieto diela razom objednané stoja 75 kr. Vrele ich odporúčame.

Brezňové kvety (Milostné pražské Jezulátko) vydal kamelitský kláštor (Bpeš, VI. Huba u. 12). Cena utešeno v plátne viazaného a vyše 100 strán obsahujúceho výtisku 30 kr. Vrele odporúčame.

Do pozornosti.

Ponevác medzi cten. predplatiteľmi mnohi sú, ktorým predplatok už dávno vypršal, bez toho, že by boli zaplatili a znovu si predplatili; úctive prosíme týchto všetkých, aby to čím skorej učiniť ráčili. Ponevác teraz je už ľahšie vyhovieť našej žiadosti a prosbe, lebo však je už po žatve; nebude nám to nikto zazlievať, že touto prosbou sa obraciamе k ct. predplatiteľom. My veľké výdavky máme, zaoberáme expediciu, tlačenie, redigovanie, čo všetko veľa nás stojí, a čo len v tom páde môže vystať od nás, jestli i ctení predplatitelia budú sa usilovať svojej povinnosti zadostučiť čím bedlivšie.

Vydavateľstvo „Kreštan“-a.

V Budapešti, VIII. József-körút 35.

S hocakou záležitosťou Kreštana týkajúcou sa sem treba obrátiť. Priatelia ducha kresťanského, prívrženci ľudovej strany nebudú len s tým spokojní, že samí si predplatia na Kreštana, lež usilovať sa budú i druhých a to čím viacerých k tomu nakloniť.

Predplatná cena:

Na rok 2 zl.

Na pol roka 1 zl.

Na štvrt roka . . . — 50 kr.

Náš Kalendár!

Ponevác kalendár potrebný je každý deň v každom dome, sme si za povinnosť držali, cteným čitateľom a priateľom „Kreštan“-a taký kalendár dať do ruky, ktorý súc celkom plný ducha kresťanského, ducha toho, ktorý vrele a obetovne zastupuje „Kreštan“ a pre ktorého ducha redaktori a spisovatelia „Kreštan“-a už mnohé pokuty peňažné a mnoho väzenia trpeli. Vydali sme tento náš kalendár pod menom:

„Sv. Štefanský Kalendár,“

ktorý už výjde z tlače a bude k dostaniu u vydavateľstva „Kreštan“-a, v Budapešti, VIII. Práter-ulica číslo 44.

Náš kalendár obsahuje všetko, čo duša kresťanská veriaca požiadovať môže, zvlášte jesto v ňom mnoho čítania a potešenia vzdelanému, ako aj jednoduchému obecnstvu, tak aj poučenia a osvietenia v domácich a gazdovských okolnostiach; okrem toho ozdobuje náš kalendár veľa obrazov kresťanského ducha.

Cena jeho je 40 kr.; a už čo chvíľa je k dostaniu, preto úctive prosíme našich ct. čitateľov, aby si nezaopatřili druhý kalendár od takých vydavateľov, ktorí neslúžia duchu kresťanskému, ale len gšeftu.

Vrele odporúčame náš kalendár velebným pánom duchovným a ct. pánom učiteľom, a prosíme ich, aby ráčili náš kalendár, to jest „Sv. Štefanský Kalendár“ rozširovať.

Prosté a figliarske nápady.

Známy: Ale more, prečo-že si bol tak dva mesiace v chládku?

More: Nuž našiel som hodinky toho pána.

Známy: Ale však na tom ešte nebolo.

More: Hm! Ale keď ten pán este ani neztratil tie hodinky.

Malé dievčatko: Neboj sa, mama, o tiecko o dva týždne skorej príde domov?

Matka: Ja o-že?

Dievča: Nuž vytrhla som z kalendára 14 dní.

Lekár: No viete, popoludní len jednu cigárku vyfajčíte.

Nemocný: I veľmi, prosím!

Lekár: No či osožil môj liek?

Nemocný: Oh hej, len od tej popoludňajšej cigárke mi je vždy zle, lebo som ja predtým nikdy nefajčil.

Budapešťianske obchodné zprávy.

1. **Zbožie.** Pšenica (žito) banátske 8.75—9.50. Od Tisy 08.95—09.70. — Od Pešti 08.90—09.65. — Zadunajské 08.95—09.70.

Raž 7.30—7.40.

Jačmeň na krmenie 5.60—6.00. — Do pálenice 6.50—7.—. — Na pivo 7.30—8.20.

Oves 5.75—6.05.

Kukurica 5.25—5.35.

2. Múka.

0	1	2	3	4	5	6	7
16.20	15.70	15.10	14.60	14.00	12.90	11.70	09.80

7½	8
7.50	5.60

Otruby fajnové 4.10, grobovité 4.20.

3. **Strovy.** Veľká biela fyzula 7.50. — Malá 7.75. Hrach 13.00. — Pšeno 4.75—5.00. Konopné semä 10.50—11.00.

4. **Semä na sejbu.** Červená jatelina 32—40 zl. Staré semä 00—00 zl. — Lucerna 35—24 zl. — Balta-cim 00.—00.00. — Muhar 6—6.25 zl. Ladník 5.75—6.

5. **Hyd a vajca.** Kura 60 kr. — Sliepka 70 kr. — Kapún 1 zl. — Morka 0.00. — Krmená hus 3.60. — Kačka 1.20 zl. — Krmená kačka 2.50. — Vajca 6—7 kusov 20 kr., 46—47 kusy 1 zl.

6. **Svine.** Prasce 1 pár 120—180 kilov 54—58 kr. Staré, 1 pár 320—380 kilov 55—59 kr.

7. **Telce.** Živé 28—30 kr. kilo. Sekané mäso 00—00 kr. kilogram.

8. **Masť a slanina.** Sviňská v sudoch 65—69 zl. — Bielotabuľová 60—64 zl. (v troch kusoch). — Udená slanina 66—69 zl.

9. **Remeň funtový** od 14—18 kl. terey 142—144.

10. **Kraviny** vrázkované 5—6 kilové 170—175.

11. **Tefaciny** barnavé 10—13 kl. 390—420.

12. **Potrava.** Seno. Lúčne seno 2.00—3.00 kr. — Slama. Na postielanie 1.40 kr. — Žup 1.90 kr.

Oznam.

Z príležitosti zväčšenia môjho parného mlyna dávam dopredajú sa veľmi ľavnú cenu mojich dovčulka potrebovaných 12 koní silný

parný stroj,

ktorý je skoro nový, pretože len 8 mesiacov stojí v potrebe, spomenutý stroj bude od 10-ho oktobra denne zakúrený v robote k uvideniu, preto kto by mal potrebu na veľmi spoľahlivú mašinu, nech si ju prinde obzreť do parného mlyna do

Piešťan (nitrianska stolica).

1-30

NEMOCNÝM ĽUDOM POTECHA A POMOC

ktorí na stužkovú hlístu a na žalúdok trpia.

Ochranný znak.

Stužková hlístu i s hlavou vyženie sa bez boľasti za šesť minút.

Pravdivé dostať jedine v lekárni

Jozefa Schneider v Ressici,
hlavná ulica 6. (Dolnie Uhorsko).

Za rýchly a bezboľastný istý účinok rukujem. Neškodí, bárs nenie stužkovej hlísty. Vek udať treba. — Zákonne chráneno. Jedna škatula s doberkou 3 zl. 60 kr. Znaky stužkovej hlísty sú tieto: Bľadosť tvári, mútny zrak, svetlé prstene okolo očí, chudnutie, nečistý jazyk, netúženie po jedle, človekovi zle prichádza, vracal by a závrat má, veľa šlajmu, vpuchnutie tela, žalúdok je kyslý, záha páli, grganie, pichanie a boľasť v črevách, klopanie srdca, neriadne koluje krv, u ženských hlavy bolenie, náchylnosť k zronenosti, žiadanie smrti, zunovanie živeta.

Ďalej dostať tu i všade v lekárňach

Antonové tašky Schneiderové,

ktoré sú ešte neprekabátené z ohľadu účinku. — Jedna škatula stojí 2 zl. 50 kr. Pri tuhej boľasti veľká škatula 4 zl.

Opravdivo dostať, jedine v lekárni

JOZEFA SCHNEIDERA v REŠICI
(Dolnie Uhorsko).

Ján Bónisch,

majiteľ obchodu na papier a písacie nástroje.
V Prešporoku (Pozsony, Országtút č. 69.)

Odporúča veľact. obecnstvu svoj bohato zariadený sklad, kde dostať za ľavnú cenu rozličné do náboženského oboru patriace články jako sväté obrázky (s rámkami — i bez rámkov) sochy svätých, pátričky, modliace knižky (slovenské, maďarské i nemecké) v jednoduchom i skvostnom vydaní, medajle, piesne na krížovu cestu a na pút. — Držím bohatý sklad s rozličným školským i písacím nástrojom; tu možno dostať jemno vystavený listovný papier, perá, pečatný vosk každej farvy, papier na kreslenie čeridlo, (tinta) gummu, nožiky, papier na cigarety (papirosky) jako aj všetky potrebné veci k hotoveniu papierových kvetov, obchodné a iné vedúce knihy, písací papier a papier na obalovanie (pakovanie). Tiskopisy sa veľmi lacno vyhotovujú.

O podporu veľacteného obecnstva uchádza sa
Ján Bónisch.

Objednania z vonkova sa náležitým spôsobom vybavujú.

5-10

Obrazy v ramoch možno dostať i na splácanie.

1-10

„JANUS“

vzájomná život poisťujúca spoločnosť
založená r. 1840
dľa najrozličnejších spôsobov

**PRIJÍMA POISTENIE PROTI SMRTI
A NEHODE ŽIVOTA.**

Uznalé podmienky.

Poistenie v páde vojny bez náhradného poplatku.
Nenapaditeľne zaviazanie. Ľavné poplatky.

Ústav založený je na základe vzájomnosti, a tak ročitý chosťň prípadne poisteným členom.

Od jestovania ústavu 57 rokov poistené bolo
104,500 osôb

**so základnou 265,000,000 a s
1,655,000 ročitým prípadkom.**

Členom a ich zákonitým potomkom vyplátilo
sa **39,820,000 korún.**

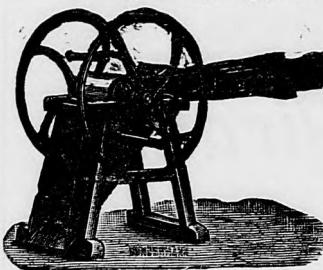
Pod spôsobom výhry nazpät sa vyplátilo
3,900,000 korún.

Zaručenostný fond vyše 24,700,000 korún.
Hlavný jednatel:

Štefan Zseitlik, Nová - Ves.

MICHAL TRESKOŇ

V Bytči (Nagy-Bittse, Trencsénmegye),

fabrika na hospodárske mašiny, odporúča pp. hospodárom žentúre, sečkovice, mlátačky, rajtáre, triery, rozsievачky, šrotovníky, struhadlá, mašiny na kapustu, mašiny na moržovania kukurice, pluh a brány, amer. hrable, mašiny na lámánie stro-movej kôry, mačkadlá na slat a borievky, cirkulárne pily, mangle na prádlo, decimálne váhy.

Obrazkové cenníky pošlem na žiadost franko.

Jediný domáci výrobok,

dostať ho

Tausig J. Budapešť VII/4 Csömöri
u. 23/a 1. em. Füredy L. Budapešť
VII/4 Ovoda u. 24. sz.

Domáci výrobok.

Domáci výrobok.

Chýrečný 1998. č. najnovší popravený
7-30 Voltov kríž.

Takým osobám, ktoré kríž nenosia,
Voltová hviezda.

Defom a mladým ženám: Voltové srdco.

Voltový popravený kríž miernym ale neprestajným magnetickým elektrizovaním lieči nasledovné nemoce:

Lámka, trhanie, slabosť, bezsnivosť, chladnosť nôh a rúk, zronenosť, bľadnicu, záduch, kŕče, otuhlosť, choroby kože a žalúdka, histeria, blavybolenie, kašeľ, zvonenie ucha, klopanie srdca, kolika atď. atď.

Cena 1 zl. 80 kr.; čo poslali sa vopred, nákladné trovy my zaokryjeme. Cena Voltovho srdca 1 zl. 50 kr.; s doberkou o 20 kr. viac; stužka 20 kr.

Predavačom ľavnejšia cena.

Papier makulatúrovy

je k dostaniu u nás; metrický
cent stojí 6 zl. 50 kr.

Mosadzný štátny medail
1889 v Päťich Kostoloch.

Založeno

Strieborný medail
1891. v Temešvári.

Mosadzný medail za
umenie 1891. Triest.

1879.

Mosadzný medail
1896. v Budapešti.

Albin Jiratkó

sochar a staviteľ oltárov
v Päťich Kostoloch, Perczel u. 25.

Odporúča sa k vyhoveniu všetkých

kostolných umeleckých diel z dreva,
kameňa a gypsu atď. atď.

Robí oltáre, kazateľne, spovednice, mo-
dliace stolce, kostolné lavice, krstedelnice
atď. vo všetkých štyloch jednoducho a
umelecký.

Hocaké sochy svätých

robí z dreva, kameňa a massy.

Obnovuje

a dľa žiadosti opravuje.

Vážna vec pre chorých na pl'úca.
Pariž. Bordeaux, Brussel 1897. čestný diplom, zlaté
medalle
1-10 borový výťah
Patra Kautena
Účinok je istý aj v tých najnebezpečnejších
pádoch. Vefa listov uznania od lekárov a vy-
soko postavených osob. Cena litra 25 zl., 1/2 litra
12 zl. 50 kr.; 1/4 litra 6 zl. 25 kr.
Opis zdarma. — Opravdivý len u dorabatel'a.
Lekáreň: Jána Beckera,
ku sv. Trojici v Billéde (torontálska stolica.)

OZNAMY

PRE NAŠE NOVINY VÝLUČNE LEN VYDA-
VATEĽSTVO „KREŠŤANA“ PRIJÍMA.

Krajinský
sústredný sklad kresťanských potravných spolkov.
Budapešť, IX., Ferencz-körút 16.

Telefon 61-59.

Svätého - Gerharda

Telefon 61-59.

TLAČIAREN a VYDAVATEĽSTVO KNÍH

BUDAPEŠŤ, VIII. OKRES, PRÁTER-ULICA 44.

odporúča sa na vystavovanie tlačových dielov a síce: týždenníkov,
kníh, cenoslovov obežníkov, povolání kariet oddania sa, tanečných
poriadkov, náročných oznamov v utešenej podobe a lacnej cene.

Vidiecke objednávania hneď sa prevedú.